

INTERNETUL – O POSIBILĂ MANIPULARE A PSIHICULUI COPILULUI

Alexandru Tomuz,
Conducător științific: V. Maftai

Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat: Fie că vrem, fie că nu, Internetul a devenit deja o parte din realitatea societății de astăzi. Pe lângă avantajele sale deloc neglijabile, Internetul reprezintă un pericol serios la adresa copiilor. Studiile privind efectele pe care Internetul le are asupra comportamentului tinerei generații arată că acestea sunt îngrejurătoare.

Cuvinte-cheie: dependență, securitate, internet, pericol, lumea virtuală, automutilare, violență psihică
Internet - *interconnected* = interconectat și *network* = rețea desemnează o rețea mondială unitară de calculatoare și alte aparate cu adrese computerizate.

Manipulare - este un tip de influență socială care urmărește schimbarea percepției sau comportamentului celorlalți cu ajutorul unor tactici ascunse, amăgitoare sau chiar abuzive.

Psihica - este un termen care localizează sufletul uman sau mintea sa ca totalitate intelectuală și afectivă.

Cu toții știm că cu ajutorul internetului poți accesa informații interesante într-un timp foarte scurt. E o modalitate de comunicare convenabilă și ieftină. Internetul este simplu și comod în utilizare. Oferă șanse mari de a stabili relații cu oamenii din întreaga lume. Oferă posibilitatea de a susține și dezvolta relațiile cu prietenii și cu cei dragi. Este o sursă excelentă de cunoștințe și de divertisment în orice formă îți dorești.

El este întotdeauna gata de distracție - nu obosește și nu te refuză. Nu judecă, nu se înfurie și nu-ți lasă sentimentul de dezamăgire. Oferă modalitatea cea mai puțin vulnerabilă pentru a învăța. Permite satisfacerea diverselor nevoi și oferă unități de stocare care sunt imposibil de atins în realitate. Acest lucru permite să visezi și să ai dorințe de neatins în viața de zi cu zi. Este evident că în momentul în care vor apărea unele lacune în satisfacerea necesităților, acestea vor fi rapid completate de utilizatorii Internetului. Modalitatea de utilizare a resurselor este una confortabilă, dar la fel de adevărat este și faptul că acestea pot fi ușor respinse în cazul în care ele nu ne mai satisfac necesitățile.

Pe lângă avantajele Internetului, e greșit să credem că e lipsit de pericole și amenințări. Trebuie să stabilim câteva adevăruri, care ar putea suna banal, dar care reprezintă baza activității utilizatorilor în rețea:

1. Rețeaua există și va continua să existe.
2. Judecând după tendințe, omul își transferă o mare parte a vieții sale active în domeniul Internetului (comerț, educație, distracție, relații sociale etc).
3. Rețeaua pare a fi o lume aparte în care anumite domenii interzise pot fi accesate mai simplu decât în realitate.
4. Copilul stă la pragul unei lumi în rețea.
5. Interdicțiile și blocarea Internetului funcționează doar cu copiii mici, dar nu au aproape nici un impact asupra copiilor de vârstă medie sau asupra celor din clasele liceale.
6. Orice încercare de a clasifica Internetul în "Internet bun" și "Internet rau" este inutilă. Trebuie să învățăm a trăi cu acesta și să transmitem aceste cunoștințe și copiilor noștri, deoarece un bun exemplu personal și principii bine definite sunt mult mai eficiente.

Copiii care stau prea mult timp la calculator, de multe ori se închid în sine, ei trăiesc într-o altă lume. Ei comunică dificil cu cei din jur și aceasta este o barieră pentru a se autoafirma. În acest context este binevenit ca părintele să fie bine informat. Părinților le este dificil să controleze comportamentul copiilor în lumea virtuală. Devine tot mai greu să restricționezi accesul la Internet, deoarece acesta poate fi accesat prin intermediul unei multitudini de dispoziții ce vor fi la dispoziția copiilor într-un viitor apropiat.

Copilul va ajunge în pragul lumii virtuale. Ce va căuta acolo? Își va satisface acele necesități pe care nu le poate sau pe care, din anumite motive, nu știe cum să le satisfacă în lumea reală. Copilul va începe să studieze rețeaua și dacă, părinții sau tutorii, vor scăpa acest moment important, el va face acest lucru de sinestătător.

Dacă e să extindem gama de calități pe care trebuie să le posede părinții pentru a le asigura copiilor siguranța în rețea, trebuie să includem :

- empatia

- capacitatea de a gândi în perspectivă
- capacitatea de a face o evaluare realistă a copiilor și a cerințelor lor.

SCOPUL:

- A preveni atât minorii cât și adulții despre capcanele/ amenințările Internetului :
 - site-urile ce promovează violența și insensibilitatea
 - imagini ale persoanelor ce s-au sinucis
 - ale victimelor accidentelor rutiere
 - tot felul de execuții
 - maladii
 - vicii (dependență de droguri și alte substanțe nocive)
- A avertiza despre manipularea psihicului copiilor cu așa-zisele “sfaturi utile” :
 - de îngrijire a aspectului exterior
 - creștere a masei musculare într-un interval scurt de timp etc.
- A evita pericolele ademenirii în diferite secte
- A eluda formele de automutilare:
 - sinuciderea
 - mazohismul
- A exclude potențialul pericol de ademenire și abuzare a copiilor prin proceduri de hărțuire sexuală și de violență psihologică.
- A nu admite furnizarea informației de către minori: adrese, nume, localizarea orelor de lucru ale părinților etc
- A familiariza mai ales minorii de tentația “de-a căuta” o posibilitate de a obține un profit mai rapid din familiile disfuncționale și social-vulnerabile.

Ce tematică este periculoasă pentru un tânăr utilizator de Internet?

Există mai multe site-uri al căror conținut poate fi considerat nepotrivit sau nociv pentru copii și adolescenți. Printre principalele amenințări la adresa copilului menționăm: pedofilia, pornografia și site-urile ce promovează violența și insensibilitatea. Însă această listă nu este completă.

Prin anumite site-uri unele **secte** promit un viitor de vis. După aderarea la aceste grupuri speciale, lumea “va deveni” mai frumoasă pentru tine, deoarece vei începe să faci ceva extraordinar, ceva ce-ți stă în puteri. Ce anume? Depinde de grup, pentru că tu vrei să fii unul din ei. Nimeni nu se alătură benevol la nici o sectă. Cei care au fost ademeniți, erau siguri că și-au schimbat punctele lor de vedere de sinestătător, pentru că au auzit ceva extrem de important, ceva ce nu au apreciat anterior, ceva ce le-a schimbat viața. Dar, de obicei, adevărul este complet diferit – schimbarea este rezultatul manipulării pe care victima nici nu a observat-o, dar care poate fi sesizată dacă este analizat întregul proces.

PEDOFILIA ÎN REȚEAUA INTERNET

Aceste tipuri de site-uri prezintă un potențial pericol pentru a ademeni copiii și a-i abuza prin proceduri de hărțuire sexuală și de violență psihologică. Modul specific de seducție prin Internet a unui copil, de către un adult, cu intenția de a-l abuza sexual se numește “grooming”. Acest comportament este caracterizat prin:

- Primul contact cu potențialele victime se produce în chat și infractorul se preface că este semenul victimei.
- Caută în copil, ”o problemă comună”.
- Acutizează problemele victimei cu părinții.
- În timpul comunicării, seducătorul îi acordă o asistență emoțională copilului.
- Introduce teme sexuale în discuție.
- Treptat începe să-l familiarizeze pe copil cu materiale pornografice.
- Îl încurajează pe copil să facă poze seducatoare și să i le expedieze.
- Oferă cadouri
- Șantajează pe copil pentru a-l aduce la o întâlnire
- În final îl exploatează sexual.

Cel mai serios pericol apare în situația în care copilul se decide să se întâlnească cu persoana cu care a făcut cunoștință în Internet. Rețelele sociale, la redactarea anunțurilor și conținuturilor cărora nu li se prea acordă atenția, sunt un spațiu mare pentru pedofil, care-și caută noi victime și nici nu prea se ascund.

Un studiu prezentat recent de Organizația Internațională „La strada” arată că circa 10 la sută dintre copii care au făcut cunoștință cu persoane străine pe internet, diferența de vârstă este de 20 de ani, adică la vârsta de 12 ani copilul face cunoștință cu persoane de 30-40 de ani, ținând cont de faptul că din listă au fost scoase rudele acestor copii, întrebarea este cu ce scop adulții fac cunoștință cu copiii la vârstele respective?

PROSTITUȚIA COPILOR ȘI SEXUL VIRTUAL

În cele mai multe cazuri, prostituția minorilor apare în familiile disfuncționale și social-vulnerabile. Această situație îi împinge și tentează pe unii minori „să caute” o posibilitate de a obține un profit rapid, iar pornografia minorilor în Internet le permite pedofililor ușor să-și identifice victimile. Problema prostituției minorilor devine tot mai actuală în lume.

Alte probleme destul de grave, sînt:

1. Violența (Cybermobbing)

Cybermobbing este violența cu utilizarea mijloacelor electronice, în primul rînd Internetul și rețelele de telefonie mobilă. Această problemă îi afectează preponderent pe copii și tineri și prin intermediul lor este generată. Cele mai frecvente manifestări cybermoobbing sunt:

- jigniri, ridiculizare, umilire, intimidare
- fotografierea sau înregistrarea video, fără acordul persoanei fotografiate
- publicarea pe web sau trimiterea de fotografii prin telefon, filme sau texte care insultă sau ridiculizează pe cineva
- defăimare, calomnie, șantaj
- furt de identitate.

Uneori, aceste acțiuni, care par nevinovate, pot avea consecințe tragice pentru victimă. Nu subestimați astfel de manifestări de comportament, Este foarte greu de luptat cu ele. Din cauza naturii sale specifice, autorii sunt foarte dificil de identificat. Materialele postate se difuzează fulgerător, sunt disponibile pe scară largă în rețea și, de multe ori, eliminarea lor de pe web este imposibilă.

2. Pierderi financiare în rețea

O potențială sursă de pierderi financiare este de comerț pe Internet, dacă în el se implică copii și nu citesc regulile și fac click pe „Accept”. Achizițiilor de bunuri la licitații ilegale, în cazul în care oferta diferă în mod semnificativ de calitatea reală a bunurilor achiziționate la prețuri ridicate, de asemenea, presupun pierderi considerabile. Un efect similar îl are „exploatare comercială” a copiilor. Piața de publicitate este orientată anume spre copii și acest fenomen se răspîndește intens și în Internet.

3. Riscul de divulgare a informației

Un copil prietenos este o sursă excelentă de informații. Într-o discuție liberă, răspunzînd la întrebări concrete, el poate furniza foarte multă informație: adrese, localizarea orelor de lucru al părinților etc. Utilizarea camerelor web este o sursă de informație extrem de importantă pentru criminalii potențiali.

4. Conexiuni în rețea în timp real

Acest tip de contact are la bază RPG jocurile care sunt jucate pe Internet. Scenariul jocului presupune definirea unui utilizator plasat pe server, care poate fi conectat la mai multe persoane în același timp. Mulți copii distrîndu-se astfel în Internet întîlnesc cunoscuți, prieteni implicați într-un joc comun. Ei iau identități diferite și își asumă roluri diferite. Studiile indică faptul că unii copii care participă la astfel de jocuri au o capacitate limitată de a distinge viața reală de viața din spațiul virtual. Prea mult timp petrecut în rețea poate să conducă la perturbarea relațiilor interpersonale, în familie, schimbări în capacitatea de a distinge realitatea de fantezie. Copiii care stau prea mult timp la calculator, de multe ori se închid în sine, ei trăiesc într-o altă lume. Ei comunică dificil cu cei din jur și aceasta este o barieră pentru a se autoafirma.

CONCLUZII

- Discutați și elaborați împreună cu copilul principiile utilizării Internetului, precum și securității aflării în lumea virtuală.
- Stabiliți cît timp veți naviga în Internet în scopuri educaționale și cît timp pentru distracție. În același timp, stabiliți cu copilul ce se poate și ce nu se poate face în rețea, respectați ambii aceste reguli. Cînd elaborați principiile, fiți judicioși și înaintați cerințe reale. Încercați să înțelegeți care sunt cerințele copilului și domeniile sale de interes.
- Vizitați site-urile împreună cu copilul, analizați informația plasată pe acestea și decideți dacă este periculoasă sau nu. Arătați-i copilului prin propriul exemplu cum trebuie selectată informația și cum să se abțină de la vizionarea inutilă a unei multitudini de site-uri.
- Permiteți-i copilului să utilizeze liber toate resursele oferite de rețea, dar, în același timp, atrageți-i

atenția asupra potențialelor pericole și informați-l despre regulile de securitate în timpul navigării pe Internet, precum și învațați-l să aibă o abordare critică față de informația găsită.

- Atrageți-i atenția copilului asupra faptului că diferența dintre bine și rău în lumea virtuală este aceeași ca și în lumea reală. Amintiți-i că eticheta rămâne valabilă și pentru Internet, trebuie să se comporte corect, să nu ofenseze pe nimeni și să nu utilizeze un limbaj vulgar.
- Informați-vă copilul despre pericolele cu care s-ar putea confrunta stabilind relații în rețea. Încurajați copilul să vă povestească despre noile sale cunoștințe din rețea. În cazul în care copilul este mic, verificați mesajele pe care le primește.
- Ajungeți la o înțelegere cu copilul ca să nu se întâlnească cu cunoștințele din rețea fără acordul dumneavoastră. Explicați-i că noua cunoștință ar putea să îl mintă și că nu întotdeauna este așa cum pretinde a fi (s-ar putea întâmpla ca o fetiță din lumea virtuală să fie de fapt un bărbat în lumea reală). Încercați să faceți cunoștință cu amicii virtuali ai copilului dumneavoastră, la fel cum o faceți și în viața reală. Dacă copilul vrea să se întâlnească cu cunoștințele sale de pe net, asigurați-vă că întâlnirea se desfășoară într-un loc aglomerat și că veți avea posibilitatea să faceți cunoștință cu el/ea. În cazul în care copilul e de vârstă mai mare, întâlnirea poate avea loc în prezența prietenului/prietenei.
- Explicați foarte clar că copilul nu trebuie să furnizeze datele sale personale în Internet, numele, prenumele, vârsta, adresa, numărul de telefon, adresa școlii, locul unde se joacă și se distrează, informații despre părinți, numărul cardurilor bancare și orice alt gen de informații existente acasă.
- Informați copilul în mod clar că pe site-uri ar putea găsi informație ce ar putea să-l sperie, să-l înfurie sau să-l umilească. În astfel de cazuri, site-ul trebuie închis imediat. Copilul trebuie să știe că nu este vina lui dacă cineva îi trimite astfel de mesaje. Învațați-vă copilul că nu tot ce va vedea sau va citi în Internet este adevărat. Încurajați-l să adreseze întrebări dacă are anumite neclarități.
- Învațați copilul să aibă încredere în propria intuiție. Permiteți-i să vină la dvs, sau la un alt matur, de fiecare dată când va găsi ceva în Internet ce-l va speria, îl va neliniști sau îl va deranja.
- Utilizați programe și browsere de protecție. Programele filtru sunt concepute pentru a proteja copiii de site-urile cu informație dăunătoare și, de asemenea, înregistrează adresele paginilor vizitate de tînărul utilizator, ceea ce vă va permite să monitorizați activitatea copilului în rețea.
- Încercați să țineți pasul cu inovațiile tehnice și evoluțiile sociale ce țin de Internet. În acest fel vă veți putea consilia și ajuta copilul mai eficient.
- Nu putem interzice copiilor să utilizeze tehnologiile informaționale. Aceasta este deja lumea lor, dar ceea ce putem face, este să-i învățăm să le analizeze critic.
- Părinții și tutorii, nu pot să protejeze copiii în proporție de 100% de la diverși factori nocivi, dar sarcina lor este să transmită copiilor acele cunoștințe și abilități care le vor permite să se protejeze în lumea virtuală a Internetului.

BIBLIOGRAFIE

1. Abraham Maslow
2. <http://www.pbi.org.pl/index.php/ida/84/?getFile=48:0>
3. http://www.joemonster.org/filmy/17357/Gdzie_jest_Klaus_Chron_swoje_dzieci
4. <http://www.pegi.info/ro/>
5. <http://ro.wikipedia.org/ro/>